

Péter Rózsa
1905–1977

Február 2-án, 72 éves korában hosszú, súlyos betegség után elhunyt Péter Rózsa Kossuth-díjas és állami díjas matematikus, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, az Eötvös Loránd Tudományegyetem nyugalmazott tanára, a Bolyai János Matematikai Társulat tiszteletbeli elnöke. Rövid idő alatt ez már a harmadik tragikus vesztesége a magyar matematikus társadalomnak.

Nehéz feladat néhány rövid sorban képet adni Péter Rózsa sok irányú munkásságáról, szuggesztív egyéniségéről, a minden igaz ügyért szenvedélyesen harcoló emberről.

Már egyetemi hallgató korában önálló eredményeket ért el a számelméletben. A tökéletes számok – azok a természetes számok, amelyek előállíthatók a náluk kisebb, pozitív osztóinak összegeként már az ókori matematikusok érdeklődését felkeltették. Egy, a tökéletes számokra vonatkozó érdekes tétel egyszerű, elemi bizonyítását adta meg Péter Rózsa még egyetemi hallgató korában. Érdeklődése később a matematikai logika felé fordult. A természetes számokon rekurzióval definiált függvények, az ún. rekurzív függvények elméletének egyik megalapozója, a témáról írt könyve négy nyelven jelent meg és többek között moszkvai, leningrádi kutatók ismerkedtek a témakörrel az ő kitűnő könyvéből.

Szívvel-lélekkel szeretett tanítani. A matematika iránti szeretet, a gondolkodás, a felfedezés örömét osztotta meg tanítványaival. Tanított általános iskolás korú gyermekeket, főiskolásokat, egyetemi hallgatókat. 1949-ben megjelent, Gallai Tiborral közösen írt gimnáziumi tankönyve új, friss levegőt hozott az ebben az időben eléggé elmaradt magyar középiskolai matematikaoktatásba. A könyv azóta is mintául szolgál arra, milyen szellemben kell egy matematika tankönyvet megírni. Élete utolsó percéig fáradhatatlanul dolgozott a matematikatanítás korszerűsítésén, az új módszerek elterjesztésén.

Azt vallotta és műveivel, előadásával hirdette, hogy a matematika egységes, szerves része az egyetemes emberi kultúrának. „Játék a végtelennel” című – világsikert aratott, 14 nyelven megjelent könyve ragyogó bizonyítéka ennek. A kívülálló számára megmutatja benne a matematika csodálatos formagazdagságát, teremtő szépségét és emberi arcát.

Széles látókörű, az élet apró, örömeit élvező, sokoldalú ember volt. Szervedélyesen tudott vitatkozni filmekről, pedagógiai kérdésekről, ételreceptekről. Szerette a természetet, legkedvesebb évszaka az ősz volt. Ismerősei, barátai, tanítványai mindig számíthattak Rózsi néni önzetlen segítségére, tanácsaira.

Legfőbb szenvedélyéről, a matematikáról így írt egyik cikkében: „Szenvedélyemről, a matematikai kutatásról vallottam és arról, ami ezt szítja: a bennem élő, életemet szépítő, matematikai vizsgálódásaimat is színező képekről, hangokról, játékos örömeikről.”

Urbán János